

LÄRANDE OCH SAMHÄLLE
BARN-UNGA-SAMHÄLLE

**Examensarbete fördjupningsämnet i barndom och lärande
15 högskolepoäng, grundnivå**

Den trygga anknytningen i förskolan

en studie kring förskollärares erfarenhet och kunskap om anknytningens betydelse för barnet

The importance of attachment in preschool – a study about preschool teachers' knowledge and experiences of the significance of attachment for the child.

Namn: Sandra Av Ekenstam

Examen och poäng: Förskollärarexamen 210 hp
Datum: 2022 – 01 – 24

Examinator: Therese Lindgren
Handledare: Laurence Delacour

Abstract

Detta examensarbete behandlar sex förskollärares syn och erfarenhet av anknytning i förskolan. I studien lyfts både möjligheter och begränsningar för förskollärare samt hur anknytning och anknytningsteorier används i verksamheten. Empirin analyseras utifrån anknytningsteorier och de teoretiska begreppen anknytningsbeteende, anknytnings hierkier och primär anknytning.

Studiens metod är kvalitativa intervjuer med sex förskollärare. I intervjuerna och i analysen framkommer en samstämmig syn hos förskollärarna gällande trygg anknytning och dess betydelse i verksamheten. Den trygga anknytningen beskrivs som grunden för både utveckling och lärande men även för barnens välmående. Pedagogerna har en gemensam syn på anknytning i förskolan, dessutom är det två förskollärarna som anser att anknytningen kopplas till hemmet och barnets vårdnadshavare. De använder liknande strategier och beskriver att de alltid sätter barnets behov i centrum, de tar upp begrepp som lyhördhet, närhet, tillgodose, empati och öppenhet. Studien visar även att det finns begränsningar i verksamheten för förskollärare att arbeta med anknytning. Begränsningarna handlar delvis om förskollärarnas utbildning i relation till anknytning, men även hur verksamheten ser ut och är utformad. Detta har då gjort att förskollärarna har olika strategier för att skapa en trygg miljö för barnen i verksamheten.

Nyckelord: Anknytning, anknytningsteori, förskola, utbildning, trygghet

Innehållsförteckning:

Abstract	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	5
1.1 Syfte och frågeställning	6
2. Teoretiska perspektiv och begrepp	7
2.1 John Bowlby	7
2.2 Proximala utvecklingszon	8
2.3 Anknytningsbeteende	8
2.4 Anknytningshierarki	9
2.5 Otrygg undvikande anknytning	9
2.6 Otrygg ambivalent anknytning	10
2.7 Desorganiserad anknytning	10
3. Tidigare forskning	11
3.1 Relation	11
3.2 Kompletterande anknytningspersoner i förskolan	12
3.3 Anknytningshierarki och primär anknytning	13
3.4 Sammanfattning	14
4. Metod och material	15
4.1 Kvalitativ Metod	15
4.2 Urval	15
4.3 Genomförande	16
4.4 Bearbetning av data	17
4.5 Reliabilitet och validitet	18
4.6 Etiska principer	18
5. Resultat och analys	19
5.1 Förskolläraernas betydelse för barns trygghet	19

5.2	Möjligheter och begränsningar i de trygga	22
5.3	Strategier för att bygga en trygg anknytning	25
5.4	Sammanfattning	27
6.	Diskussion	29
6.1	Barns trygghet	29
6.2	Hemmet och förskolan	29
6.3	Begränsningar i arbetet med anknytning	30
6.4	Möjligheter och strategier	31
6.5	Metoddiskussion	32
6.6	Slutdiskussion	32
6.7	Fortsatt forskning	33
7.	Källhänvisningar	35
	Bilaga	37

1. Inledning

I detta examensarbete studerar jag barns trygghet i förskolan, med fokus på barns anknytning. Målet med studien att kunna identifiera hur förskollärarna ser på anknytning till barnen samt vikten av den. Valet av anknytningsteori som uppsatsens teoretiska utgångspunkt är därför ett motiverat val.

Mitt intresse för uppsatsens ämnesområde uppkom under utbildningen. Detta var något som pratades om mycket i början på förskolläraryrket, men som avtog efterhand. Ute på min verksamhetsförlagda utbildning var det inte många pedagoger som pratade om anknytning, där av väcktes även mina tankar om hur detta ämne kan pratas så lite om samtidigt som det är en stor del i barnens liv. I läroplanen (Lpfö 98/2018) framgår det att barns trygghet är en viktig aspekt i förskolan. Där anges även strävandemål och riktlinjer som pedagoger i förskolan ska följa. Begrepp som omsorg, lärande och utveckling framkommer tydligt och dessa ska tillsammans bilda en helhet i förskolans verksamhet. Däremot används inte begreppet anknytning i läroplanen. ”Förskolan ska erbjuda barnen en trygg omsorg och har en viktig roll för att bidra till att grundlägga barnens trygghet och tillit ” (Lpfö 98/2018, s 6). I flera formuleringar framkommer det att barnens trygghet lägger grunden för barnens utforskarlust och utveckling i förskolan. Läroplanen benämner ord som att barnen ska erbjudas en trygg miljö som lockar till lek och aktivitet. Men även att de ska erbjudas en trygg omsorg där barnen ska möta vuxna i förskolan, som engagerar sig i samspelet med varje barn. Halldén (2007) tar upp att barnets livsvillkor förändras avsevärt beroende på om barnet har en trygg anknytning i förskolan. Och som det ser ut idag så spenderar barnet mer tid i förskolan än tidigare. Detta gör att ämnet blir relevant och detta område är intressant att titta närmre på inför kommande yrkesliv. Valet av ämne väckte även funderingar kring barnets anknytning i hemmet kopplat till förskolan. Nyfikenheten kring förskollärastrategier är även den stor, då detta är en viktig kunskap att ta med sig till kommande yrke som förskollärare. Min studie ska med grund i tidigare forskning och teorier kunna belysa vikten av barns trygga anknytning kopplat till deras lärande och utveckling. Samt belysa det Brandtzaeg, Torsteinson och Qiestads (2016) tar upp i deras forskning, att det finns olika typer av anknytningar som barnet har och behöver både i förskolan och i hemmet.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie att öka kunskapen om hur förskollärare resonerar om barns anknytning i förskolan. Detta har gjorts genom att undersöka och analysera sex förskollärares syn på anknytning i förskolan. Jag vill lyfta förskollärarnas erfarenheter och strategier liksom de möjligheter och begränsningar de upplever i verksamheten vad gäller arbetet med anknytning.

Frågeställningar

- Vilka förutsättningar menar förskollärarna finns för att skapa en trygg anknytning i förskolan?
- Hur ser förskollärarna på sin betydelse för barns trygghet på förskolan?
- Använder förskollärarna sig av strategier för att skapa en trygg anknytning? I sådana fall vilka strategier?

2. Teoretiska perspektiv och centrala begrepp

Den teoretiska utgångspunkten för studien är anknytningsteori. I studiens avslutande analys kommer begrepp från anknytningsteorin att användas. Först och främst beskrivs anknytningsteorins uppkomst och hur den har tolkats. Därefter redogörs det för anknytningsteorins centrala begrepp.

2.1 John Bowlbys anknytningsteori

Jag har valt att utgå från John Bowlbys (2010) anknytningsteori. Han var den första som använde anknytning som begrepp för att förstå vad det psykologiska förhållandet, mellan omsorgsgivare och barn innebär för barns fortsatta utvecklingen. Hans teori var och är ett försök att göra syntes av olika infallsvinklar, som t.e.x psykoanalytiska och biologiska teorierna, men Bowlby hör hemma inom anknytningsteorin. Bowlbys (2010) hypotes var att anknytning omfattar mer än det biologiska kopplat till omsorgspersonen, alltså modern till barnet. Han kom då fram till att övriga känslomässiga psykologiska processer ligger till grund för anknytning, och inte bara de känslomässiga processerna till modern. Vilket visade sig i studier av institutionsbarn där det inte bara räckte med att sörja för barnens biologiska behov. Bowlbys teori handlade alltså om den process vars resultat är ett psykologiskt band mellan barnet och deras närmaste vårdare. Nyföddas aktivitetstillstånd, reflexer och sinnes signaler, är sådana beteende som enligt Bowlby främjar anknytningsprocessen. Ett exempel är att barnet signalerar att den är hungrig, trött, glad, ledsen eller orolig. Barnet kan även visa detta via reflexer då de är födda med automatiska reflexer. Aktivitetstillstånden är specifika till de tillstånd barnet befinner sig i just då. Bowlby menar (2010) att aktivitetstillstånden främjar anknytningsprocessen då barnet får sina behov och signaler tillgodosedda, samt att de blir sedda och förstådda.

Bowlby (2010) beskriver att en trygg bas är en central faktor i anknytningsprocessen. Den individ som barnet upplever som säker och trygg är ett anknytningsobjekt. Det är alltså en person som enligt barnet är varm, tillgänglig, responsiv, lyhörd och sensitiv och att barnet ser denna person som en påfyllning av närhet, kärlek, uppmärksamhet och tröst (Bowlbys 2010). Bowlbys forskning har bidragit till att vi har fått en förståelse för den förtvivlan och sorg som barn ger uttryck för när de separeras från omsorgspersonen. Men även hur bra barn mår av att få återförenas med omsorgspersonen. Den psykoanalytiska teorin ger oss kompletteringar med

nya vetenskapliga erfarenheter och kunskaper från området, här menar Bowlby att vi får kunskap om att ett beteende kan ändras och aktiveras till och med upphöra beroende på situation.

2.2 Proximala utvecklingszon

Jag skulle även vilja ta stöd i Vygotskijs teori om den proximala utvecklingszonen kopplat till anknytning. Lindqvist (1999) beskriver att Vygotskijs teori visar hur barns psykologiska utvecklingsmönster uppstår genom yttre samt inre påverkan. Det som framstår som viktigt för barns utveckling är både förskollärares och vårdnadshavares agerande, som bidrar mycket till hur barn uppfattar omvärlden. Barn tar in alla intryck och uttryck som de vuxna visar. Lindqvist (1999) menar att det är ett sätt där barnen bildar inre processer för hur de ska agera gentemot omvärlden. På sätt kopplas detta till den proximala utvecklingszonen där det finns interaktion och relation till andra människor i barnens närhet. Vilket i sin tur kopplas till anknytningen i verksamheten. På så sätt att barnen följer de olika zonerna inom den proximala utvecklingen. Dels för att utvecklas i sig själv som individ, dels för att utveckla anknytningen. Den första zonen handlar om att barn utvecklas framåt mot nya erfarenheter med hjälp av en annan. Denna person kan vara en pedagog där ansvaret är att vara en hjälpare och stöttande hand. I det anknytningsteoretiska perspektivet framstår denna person som den primära anknytningspersonen. Med hjälp av den primära anknytningspersonen är målet att barnet till sist ska kunna släppa taget och ha tryggheten att kunna utforska på egen hand.

2.3 Anknytningsbeteende

Askland och Sataoen (2014) beskriver anknytningsbeteendet som att det är en balans mellan att utforska och att vara nära omsorgspersonen. Däremot är det inte samma sak att vara knuten till någon som att vara beroende av den andra. Genom en trygg anknytning ger det barnet frihet att utforska. Om anknytningen är beroende betyder det att det är en otrygg anknytning, då barnet inte vågar eller vill släppa den trygga punkten. Bra och trygg anknytning kännetecknas genom att barnet vet om att personen finns där vid behov men den behöver inte ständigt vara närvarande runt omkring barnet. Edfelt (2017) menar att anknytningsteori beskrivs i två beteendesystem. Dessa två systemen benämns som aktiv eller inte aktiv. När beteendesystemet är aktivt kan de anses som stress, oro och tillfällen då barnet behöver och önskar skydd eller tröst. Men när beteendesystemet inte är aktivt betyder det att barnet känner

sig tryggt och kan utforska på egen hand. På detta sätt slås anknytningen på vid stress och oro men slås av när barnet upplever trygghet.

2.4 Anknytningshierarki

Broberg, Hagström och Broberg (2012) menar på att anknytningsrelationer varierar mellan olika kulturer. Där barn utvecklar relationer mellan kamrater, syskon och andra vuxna, alla dessa relationer bidrar till barnets socioemotionella utveckling. Broberg, Hagström och Broberg (2012) beskriver att barnet i förskolan utvecklar högst en anknytningsrelation på avdelningen, men att barnet även kan rikta anknytningsbeteende mot andra. Pedagogerna i förskolan blir en sorts ersättare för barnets förälder. På grund av detta skapar barnet hierarki som bygger på att den personen som bemöter barnets behov bäst är den person som står högst i kurs. När anknytningssystemet då är påslaget och aktiverat vänder sig barnet till den person som står högst i kurs hos barnet. Broberg, Hagström och Broberg (2012) menar att det i förskolan är viktigt att känna till denna anknytningshierarki, samt att den är naturlig för barn. Problematiken som har uppstått i vissa förskolor runt om har varit att vid inskolning har förskolor arbetat med idén om att barn ska skolas in till förskolan och inte till en specifik pedagog, och där med känna sig trygg hos alla pedagoger. Enligt anknytningsteorin är det inte så barn fungerar kopplat till anknytningen. Såklart är det viktigt med en trygg verksamhet, men tryggheten sitter i det som behövs när anknytningssystemet slås på, med detta menas att tryggheten för barnet är i mellan åt de enskilda individerna i verksamheten. Där barnet kan söka tröst och omsorg hos den specifika pedagogen, menar Broberg, Hagström och Broberg (2012).

2.5 Otrygg undvikande anknytning

Riddersporre och Bruce (2016) beskriver undvikande anknytningen genom att barnet har utvecklat denna otrygga anknytning på grund av att föräldern inte är bekväm med att ge barnet den närhet som behövs i anknytningssituationer. Så som att barnet har fått signaler om att det är bra att vara stor och duktig, och inte gråta eller gnälla, barnet är anpassningsbara och har genom detta då varit sparsamma med att visa sina behov av tröst och skydd. De betar sig som att de klarar sig själva och skruvar ner sitt anknytningsbeteende. Utåt sett verkar de klara sig själv fast att de egentligen är i behov av samma hjälp som andra med sina känslor.

2.6 Otrygg ambivalent anknytning

Riddersporre och Bruce (2016) menar även att en otrygg ambivalent anknytning är när barn har erfarenhet av att föräldrarnas tillgänglighet varierar i anknytningssituationer. Detta sker när barnet märker att föräldern är tillgänglig vissa dagar, men andra dagar är väldigt upptagen. Barnets reaktion är att de blir klängiga och bevakande oavsett situation. Detta gör barnet genom att försäkra sig om anknytningspersonens hjälp och skruvar upp sitt anknytningsbeteende. Riddersporre och Bruce (2016) menar att dessa barn oftast blir missförstådda, då de kan beskrivas som osjälvständiga.

2.7 Desorganiserad anknytning

Desorganiserad anknytning enligt Riddersporre och Bruce (2016) är något barnet kan utveckla då de blir påverkade av föräldrarna. I de situationer där föräldrarna är oförutsägbara kan detta upplevas som skrämmande för barnet. Trots detta söker barnet tröst och närhet hos föräldrarna, när anknytningssystemet är aktiverat. Detta kan handla om att föräldern har svåra upplevelser bakom sig som i sin tur påverkar barnets känslomässiga tillstånd och uttryck. Detta gör att förskollärarna lätt missförstår barnet när de ger starka känslomässiga uttryck i situationer som inte är farliga. I förskolan kan dessa barn vara svåra att förstå. Då en del av dessa barn kan reagera känslomässigt på situationer som utifrån sett är både ofarliga och vardagliga. På så sätt kan det vara svårt som pedagog att begripa vad det är som händer.

3. Tidigare forskning

Här presenteras tidigare forskning som berör relationen och anknytningen mellan pedagogen och barnet. Men även omsorgen och anknytningen i hemmet kopplat till vikten av anknytning i förskolan. Dessa tidigare forskning är relevanta i min studie då innehållet berör ämnen som används vidare i texten och i min forskning. Följande databaser har jag använt mig av när jag sökte efter relevant forskning till min studie: Libsearch, Libris och Google Scholar. Jag använde mig av sökord som "attachment", "preschool", "kindergarten", "young children".

3.1 Relation

I Quan – McGimpsey, Kuczynski och Brophys (2011) forskning studerar de vikten av relationer och trygga anknytningar till barnet. Forskningsmetoden var att intervjua 24 anställda lärare. Lärarna ombads även att detaljerat återberätta specifika incidenter som hade inträffat i deras barngrupp. Här fick lärarna även beskriva hur de kände sig nära barnet under de ögonblicket. Därefter fick de berätta om en händelse där de inte kände närhet till barnen, och utifrån båda dessa perspektiv fick lärarna identifiera de strategier de använde för att skapa närhet och vad barnen själva kunde bidra med för att både skapa närhet och trygghet. Författarna betonar vikten av rollen som individer spelar för att bidra till ett ömsesidigt utbyte där detta över tid påverkar barnens utveckling. Relationen och anknytningen till barnet har dels betydelse för dynamiken i interaktioner, men Quan – McGimpsey, Kuczynski och Brophys (2011) menar även att tidigare upplevelser hos barnet har en påverkan på hur barnet agerar i nuet. Författarna i studien ser relationen mellan pedagogen och barnet ur två olika perspektiv, där de menar att ett synsätt är att barnet och pedagogen kan kopplas till den proximala utvecklingszonen. Där pedagogen hjälper barnet i utvecklingen och i lärandet. Det andra synsättet är ur ett anknytningsperspektiv, där barnet och pedagogen bygger upp ett starkt anknytningsförhållande för att barnet ska känna sig tryggt. Quan – McGimpsey, Kuczynski och Brophys (2011) uppmärksammade att begreppet "förtroende" nämndes en hel del i samtal med förskollärarna kopplat till nära relationer med barnet. Förskollärarna i studien menade på att förtroendet mellan barnet och pedagogen är ett tecken på anknytning.

Quan – McGimpsey, Kuczynski och Brophys (2011) undersökte även kommunikationstekniken mellan pedagogen och barnet. Där de lyfter vikten av en öppen kommunikation mellan pedagoger och barn, t.ex. genom att frågor diskuteras gemensamt, att

tala ansikte mot ansikte och använda positiva uttryck. Resultatet i studien visade även att pedagogerna inte uppfattade sig själva som ”givare” för barnen i deras relation, utan de betraktade sig själva mer som deltagare i en relation där närheten till barnen innebar ”tvåvägs utbyten” där både barnet och pedagogen bidrar. Med ”tvåvägsutbyte” avses det att båda parter beteende påverkar utvecklingen. Förskollärarna i studien ansåg att relationen till barnet ska vara en intim och personlig domän som karaktäriseras av positivitet, ömsesidig känslomässig anknytning och nära kommunikation.

Quan – McGimpsey, Kuczynski och Brophys (2011) hänvisar till att pedagogerna i förskolan arbetar tillsammans för att nå den trygga anknytningen till barnet. Detta menar även Ingrid Engdahl och Eva Ärlemalm – Hagser (2015), då de i sin forskning belyser vikten av kvalitet kopplat till att pedagogerna arbetar tillsammans med olika ämnen i förskolan så som exempelvis anknytning. Engdahl och Ärlemalm – Hagser (2015) studie utgår ifrån verksamhetsperspektivet, där pedagogerna tillsammans med verksamheten kan utveckla och göra det gynnsamt för barnet. Deras forskningsmetod var att intervjua pedagoger i verksamheten för att undersöka deras arbetssätt kopplat till ämnen i förskolan, i detta fall dök anknytning upp som ett centralt ämne. Majoriteten av de intervjuade pedagogerna menar att det är en styrka att arbeta kollektivt med anknytningen i förskolan, dels för att man växer och blir starkare både som grupp och som individ, då man utvecklas tillsammans och lär sig av varandra. Det gemensamma arbetet är något som triggat pedagogerna till att ständigt leta efter ny kunskap om området anknytning och föra vidare den kunskapen. Det kollektiva är gynnsamt för både verksamheten och individerna i den och inte minst för barnen. för att utveckla alla individer.

3.2 Kompletterande anknytningspersoner i förskolan

Hagström (2010) studerade kompletterande anknytning i förskolan och hur pedagogerna där kunde utveckla sin roll som den kompletterande anknytningspersonen till barn, med hjälp av kompetens och utbildning. I studien led vårdnadshavarna till barnen av psykisk ohälsa, därför var barnen i stort behov av en trygg och stabil anknytningsperson. Fortutbildningen till förskollärarna var tre år och var en möjlighet för att få ytterligare kompetens om anknytning, för att vara anknytningsperson till barn på förskolan.

Det som kom fram i Hagströms (2010) avhandling var att pedagogernas erfarenheter av fortbildningen bidrog till att pedagogerna på förskolan fick större förståelse för anknytningsbehovet hos barnen, men även att pedagogerna kunde uppmärksamma behovet av anknytning. Genom detta tillvägagångssätt kunde pedagogerna efter en längre tid se en positiv påverkan på barnens trygghet och utveckling. Detta gjorde även att pedagogerna fick bättre självkänsla och kände att de bidrog med något bra till barnen samt att de förstod sin betydelse i samspelet med barnen. Hagström (2010) menar att detta tillvägagångssätt var av stor vikt för barnen, hon riktade sig mot barn till psykiskt sjuka föräldrar och anknytningen mellan dem. Hagström (2010) påpekar förskolans betydelse i sådana sammanhang, där förskolan ska vara ett kompletterande stöd för dessa barn. Ur ett perspektiv är det svårt att avgöra förskolans egentliga betydelse för barns utveckling, där kvalitén på förskolan är väsentlig då det är pedagogernas kunskaper som avgör om det är hög eller låg kvalitet på förskolan. Och förskolans kvalitet kopplat till anknytning gör det relevant av den anledningen att det är av vikt att pedagogerna på förskolan har kunskap kring anknytning och relationer. En förskola med låg kvalitet kan bidra till en försämring i barns utveckling, men däremot en förskola med hög kvalitet kan bidra till en bättre utveckling hos barnen.

3.3 Anknytningshierarki och primär anknytning

I Brandtzaeg, Torsteinson och Qiestads (2016) studie hänvisar de till att det finns en anknytningshierarki i barnens liv, då den sekundära anknytningspersonen kan vara en förskollärare eller andra i omgivningen och de primära är vårdnadshavare. Forskarna i studien har observerat barngrupper med många exempel från förskolans vardag. Forskarna har fokuserat på att se de yngre barnens anknytning i förskolan och hur de skapar relationer. Brandtzaeg, Torsteinson och Qiestads (2016) menar att alla barnen måste ha en sekundär anknytningsperson i sitt liv för att klara av vardagen, där barnet i förskolan kan få en trygg bas och att det ges möjlighet att utvecklas och skapa relationer med andra. Detta är avgörande för de barn som har en otrygg anknytning i hemmet, men där barnet i förskolan kan uppleva ett välbefinnande hos den sekundära anknytningspersonen. Broberg, Hagström och Broberg (2012) hänvisar i sin studie till att pedagogen i verksamheten har en stor betydelse som anknytningsperson, då denna person bidrar till en viktig uppgift. En av uppgifterna är att anknytningspersonen försöker hålla barnets anknytningssystem i viloläge för att låta barnet ägna kraft åt att utforska och utvecklas. Det blir pedagogernas uppgift att erbjuda tröst när barnets anknytningssystem aktiveras, pedagogerna utgör alltså en säker bas för barnen.

Askland och Sataoen (2014) menar att barnen behöver en omsorgsgivare när vårdnadshavarna inte finns i närheten, en så kallad ersättningsperson som ser till barnets behov och svarar på det. Därav anser författarna att det är av stor vikt att barnen har en god anknytning till någon i verksamheten.

3.4 Sammanfattning

Quan – McGimpsey, Kuczynski och Brophys (2011) forskning är relevant i min studie för den anledningen att de tar upp vikten av relationen och trygg anknytning till barnet. Studien undersöker förhållningssättet mellan pedagogen och barnet och hur båda parterna bidrar till trygg anknytning för barnet i verksamheten. Ingrid Engdahl och Eva Ärlemalm – Hagser (2015) stöttar upp med vikten av samarbetet inom verksamheten för att kunna uppnå den trygga anknytningen. Detta är något som även framkommer i min studie. Hagströms (2010) forskning kring den kompletterande anknytningen i förskolan är relevant i den bemärkelse att pedagogerna spelar en viktig roll för barns anknytning. Hagström (2010) tar upp anknytning i relation till både till hemmet och förskolan. Vilket vidare i min studie kommer att presenteras tydligare, här tas det upp olika strategier, men utifrån verksamhetsnivå. I Brandtzaeg, Torsteinson och Qiestads (2016) tar dom upp vikten av anknytning för barnet. Men i deras forskning redogör de för vilka typer av anknytningar barnet har och behöver, både i förskolan och i hemmet.

4. Metod och material

I detta avsnitt beskrivs studiens metod och hur materialinsamlingen och hur bearbetningen av empirin har gått till, samt urvalskriterier, etiska aspekter och studiens validitet.

Frågeställningarna ger en bild av olika individers erfarenhet och tankar. Svaret på dessa frågor ger dock inte en generell bild av hur förskolan arbetar med anknytning, då frågorna ställs till ett begränsat antal förskollärare vilket gör att det inte ger en fullständig inblick i hur förskolor generellt arbetar med anknytning.

4.1 Kvalitativ metod

Studiens metod är kvalitativa intervjuer med sex förskollärare, och intervjuerna genomfördes enskilt med varje förskollärare. Alvehus (2019) förklarar att kvalitativa intervjuer används för att söka kvalitativ kunskap. Alvehus (2019) beskriver vidare att det inte är allmänna åsikter som eftersöks i den kvalitativa metoden, utan specifika situationer och företeelser. Tanken är inte att ge en allmän eller generell bild av förskollärares syn på ämnet, utan avsikten är att synliggöra några få förskollärares tankar och uppfattningar. Precis som Dimenäs (2020) uttrycker så är intervjuerna halvstrukturerade då ett antal frågor samt tema är förberedda. Det fanns också möjlighet under intervjun att göra förändringar, lägga till frågor eller djupare undersöka vissa frågor. Intervjuerna fungerade mer som ett öppet forum där det fanns utrymme för att fritt diskutera. Därför ansåg jag att halvstrukturerad intervju var lämpligast tillvägagångssätt, då studien gick ut på att undersöka förskollärares åsikter om anknytning. Jag ville få fram informanternas uppfattning för att det är relevant i studien.

4.2 Urval

Till min studie valde jag ut två förskolor. Precis som Dimenäs (2020) nämner så använde jag mig av ett bekvämlighetsurval, då de två valda förskolorna ligger i mitt närområde samt att jag har en tidigare relation med pedagogerna och verksamheterna. Jag såg det som en fördel att ha en relation till de intervjuade förskollärarna samt verksamheten, vilket även kan ha gjort att de kände sig tryggare med att delta i undersökningen när de vet vem jag är. Men däremot kan denna fördel ur ett annat perspektiv ses som en nackdel, vilket jag kommer att diskutera längre ner. En annan fördel för mig var att jag kunde ta kontakt med pedagogerna igen om jag behövde. Dels för att först boka tid för intervjun eller för att efter intervjun stämna av om

något var oklart. För att vrida på det kan det ha varit en nackdel att förskollärarna kände mig och att jag hade en relation till verksamheten, då det kan ha gjort att de eventuellt inte törs föra fram alla sina åsikter och tankar. Dels för att risken kan vara att personer, situationer eller händelser kan bli igenkännbara för mig och risken för identifiering ökar.

Studien syftar till att synliggöra förskollärarens syn på trygghet och anknytning. Därför genomfördes inga observationer eller intervjuer med barnen då syftet inte var att tolka eller belysa barns egna uppfattningar kring ämnet. Det var även ett medvetet val att bara intervjua förskollärare och inte barnskötare. Mitt val baserades på att i verksamheten har förskollärarna det övergripande ansvaret då de bland annat ser till att utvecklingen sker i enhetligt med målen i läroplanen. Urvalet med att genomföra intervjuerna med förskollärare från två olika förskolor var för att eventuellt kunna se skillnader i synsätt mellan förskollärarna. Tre förskollärare jobbade på en förskola och de andra tre på en annan förskola. Nedan i tabellen presenteras de sex olika förskollärarna åldersgrupp, förskola och antal barn samt pedagoger. Namnen och förskolorna är inte de riktiga utan de är påhittade.

Namn	Förskola	Ålder på barnen	Antal barn och pedagoger på avd
Hans	Trädet	1 – 3	15:3
Erik	Trädet	3 – 5	19:3
Lisa	Lövet	1 – 2	12:3
Nina	Lövet	3 – 5	14:3
Lars	Trädet	1 – 2	16:3
Lotta	Lövet	1 – 3	15:3

4.3 Genomförande

Jag påbörjade studien genom att ta kontakt med förskolechefen för respektive förskola, för att få tillstånd att intervjua förskollärarna. Därefter kontaktades tre förskollärare till respektive förskola för att kunna boka tider för intervjuerna. Intervjuerna genomfördes på deras arbetsplats, vilket var ett medvetet val, det var bland annat tidsmässigt lättare för deltagarna

samt att det var en bekväm miljö för dem. Intervjun spelades in dels för att jag skulle ha möjlighet att kunna gå tillbaka och för att kunna anteckna i efterhand och analysera. Anteckningar direkt under intervjun hade inte blivit heltäckande då jag inte hade hunnit med att skriva ner allt som sades, dessutom hade det blivit ett störningsmoment i intervjun och jag skulle behöva avbryta för att skriva ner. Precis som Alvehus (2019) benämner så finns det både fördelar och nackdelar med att spela in intervjun. Inspelningen kan begränsa öppenheten i intervjun samt vara störande. En annan nackdel är att forskollärarna kan bli spända eller nervösa, och därför inte uttrycka sig som de hade gjort utan inspelning. Risken blir att man märker en förändring på informanterna när man sätter på inspelningen och när den avslutas. Däremot finns även fördelar och vinster med att använda inspelning som en metod, dels att man lättare kan uppmärksamma och analysera svaren man får. Men även att ta lärdom av sin egen intervjusmetodik samt höra i efterhand om forskollärarna på något sätt påverkats av något jag sagt eller gjort. Intervjuerna genomfördes individuellt med forskollärarna och det tog olika långt tid då den första gick snabbt och längden blev 14 minuter, därefter blev intervjuerna olika långa. Intervjuerna var mellan 14 – 45 minuter. Innan intervjuerna påbörjades läste jag in mig på teorier och tidigare forskning som gällde anknytning. Och utifrån detta väcktes det en del tankar angående vad jag ville ha för frågor samt syftet med dessa.

4.4 Bearbetning av data

Efter att ha samlat in alla data började jag bearbeta den. Detta gjordes med Alvehus (2019) metod genom att sortera, reducera och argumentera. I början kändes det som att jag drunknade i allt insamlat material. Jag började med att lyssna på intervjuerna och skriva ner allt på papper, för att kunna få en helhet och större förståelse och sedan transkriberade jag materialet. Sedan sorterade jag det transkriberade material. Alvehus (2019) beskriver sorteringen som systematisk. Det är viktigt att vända och vrida på materialet då de olika delarna kan relatera till varandra. Man kan även se likheter och skillnader kopplat till de kategorierna man gjort. Därefter reducerade jag materialet, då jag inte kan redovisa allt i den slutgiltiga texten. Delar av empirin kan komprimeras, menar Alvehus (2019). Vissa sekvenser kan beskrivas mer övergripande men andra är mer relevanta för analysen och beskrivs mer i detaljer. Däremot var jag noggrann med att inte reducera materialet allt för hårt, för det finns en risk att relevant information och motsägelser försvinner. Sista steget var att analysera empirin, då analysen tydlig ska underbygga slutsatserna. Alvehus (2019) beskriver

även att kopplat till begreppsutveckling så måste begreppen tas fram och speglas av i relation till teorin och det empiriska materialet.

4.5 Reliabilitet och validitet

Studiens reliabilitet handlar om, enligt Alvehus (2019) huruvida forskningsresultatet är upprepningsbart och tillförlitligt. Men även om studien kan reproduceras av andra forskare vid en annan tidpunkt. Det jag har gjort för att stärka reliabiliteten i studien är att jag har redogjort noggrant för val av metod och hur urval samt genomförande gått till. Alvehus (2019) beskriver validitet i sin tur som giltighet och sanningsenlighet. Alltså undersöker studien verkligen vad den påstår sig undersöka? I denna studie stärks validiteten genom valet av kvalitativa intervjuer som metod. Då förskollärarnas egna åsikter framkommer i intervjun och att i genomförandet ställdes öppna frågor för att i sin tur undvika att förskollärarna påverkades av intervjuarens egna åsikter.

4.6 Etiska principer

Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet 2002) beaktades noggrant i arbetet med studien. Utifrån informationskravet så har berörda parter fått information från mig om forskningsuppgiftens syfte. Samtyckeskravet innebär att deltagarna i undersökningen har rätt att själva bestämma om de vill delta eller inte. Deltagarna kan även under vilket tillfälle som helst dra sig ur forskningen och välja att inte vara med längre. Det skickades ett informationsbrev och samtyckesbrev till alla deltagare samt så lämnades det muntlig information om detta. Det gjorde jag genom en samtyckesblanket som förskollärarna fick skriva på, men även innan intervjun fick jag muntligt samtycke. Även konfidentialitet kravet följdes mycket noggrant. Inga uppgifter om undersökningsdeltagarna har eller ska ges ut. Detta beaktades genom att inga namn eller andra personuppgifter nämns i studien och inte heller förskolornas ort eller namn. Även Nyttjandekravet togs hänsyn till då all information jag samlat in bara får användas i forskningsändamål. Därav har ingen som inte har behörighet till texten fått se eller läsa den. Samt att det är bara jag som har texten och den är inte offentlig på något sätt. På detta sätt har materialet förvarats så att ingen obehörig kan ta del av de. Deltagarna har även informerats om att intervjumaterialet kommer att förstöras när uppsatsen är färdig och godkänd.

5. Resultat och analys

Här presenteras resultatet av intervjuerna. För att tydliggöra analysen har jag valt att ha med kortare citat av vad de sex förskollärarna svarade i intervjun. I de förkommande citaten har talspråket ersatts av skriftspråk utan att innebörden har förändrats. Här presenteras exempel som förtydligar hur resultaten kan relateras till de analytiska begreppen inom den valda teorin, både för att förstå samt tolka det som sägs i intervjuerna. Analysen görs bland annat för att tolka och kunna förstå resultatet på ett tydligare och mer vetenskapligt förankrat sätt.

5.1 Förskollärarnas betydelse för barns trygghet

Intervjusvaren från förskollärarna är snarlika. Alla tog i princip samma ställning i frågan om deras betydelse för barnets trygghet. Förskollärarna beskriver barns trygghet i förskolan som viktig och betydelsefull. Den lägger grunden för barnets inre utveckling och för utvecklingen i förskolan, så som lärande, utveckling både inom sig själv och med andra samt i sin självkänsla. I deras svar ser jag även samband och kopplingar mellan lärandet och otrygg anknytning de har observerat i verksamheten. Det finns en stark koppling mellan otrygg anknytning, barns utveckling samt mående. Då barnet upplever att en otrygg anknytning håller barnet tillbaka samt gör att barnet har svårt för att förstå sina känslor och behov.

Erik och Lars är legitimerade förskollärare och de har jobbat inom yrket i sex år. När jag frågade båda om betydelsen förskollärare har för barns trygghet i förskolan svarade de enhetligt:

”Det är tryggheten som lägger grunden för lärande och utveckling. Att barnen känner sig trygga och säkra att lära sig och ta till sig nya saker. Detta hänger även samman med hemmets trygghet, då det smittar av sig lätt. Både lärandet och utvecklingen hos barnen hålls tillbaka om de inte upplever trygghet”- Erik

”Denna sorts trygghet är A och O att lyckas med i förskolan för barnens bästa. Det räcker att barnet känner den trygga anknytningen hos en av pedagogerna. Bara den finns där för dom. Samma sak kopplat till vårdnadshavarna, som barnen är närmst. Har väldigt stor betydelse för hela barnet, likväl så det psykiska måendet som den fysiska” – Lars

En slutsats som kan dras från förskollärarnas svar är att förskollärarna är eniga om sin syn på trygghet som grund för utveckling och lärande. Dessutom går uppfattningarna hand i hand

med läroplanens (Lpfö 98/2018) mål och riktlinjer. Förskollärarnas svar går att koppla till idéer inom anknytningsteorin, som bland annat beteendesystem, trygghet och anknytningshierki, vilket visar på kunskap bland förskollärarna. Kanske omedveten kunskap. Deras svar har en tydlig koppling till barns lärande, utveckling och välmående, och att det bidrar till barnets trygga anknytning i förskolan. Detta är det något som förskollärarna strävar efter i barns anknytning. Deras beskrivning av barnens trygghet kan kopplas till anknytningssystemet där anknytning beskrivs i relation till två beteendesystem. Broberg, Hagström och Broberg (2012) uttrycker att dessa system benämns som aktiv och inte aktiv. Vilket man tydligt kan koppla till förskollärarnas svar i intervjun. Teorin utgår från att trygghet är en förutsättning för utforskande, utveckling och lärande. Då barnet känner sig trygg sätts anknytningssystemet i viloläge och är alltså inte aktivt, först då kan utforskandesystemet kopplas på. Detta är även något som Edfelt (2017) hänvisar till när det gäller anknytningssystemet. När det är aktivt söker barnet den trygga anknytningen, då de är i behov av skydd eller tröst. Detta gör att barnet i situationen inte är tillgänglig för att lära sig eller utforska. Vilket förskollärarna i intervjun hänvisar till.

Hans som även han är en legitimerad förskollärare sen tio år tillbaka delade deras åsikt, då han svarade:

”Den sortens trygghet gör att barnen utvecklas och tar till sig nya saker. Utan denna trygghet skulle barnen inte utvecklas på samma sätt, eller till och med inte våga ta till sig nya saker som sker. Alltså släpper man inte in visuellt och socialt heller” - Hans

Lotta, Lisa och Nina uttrycker även vikten av trygghet kopplat till barnens lärande och utveckling. Däremot hänvisar dom extra till känslaspekten då barnets känslor och välmående kopplat till tryggheten i förskolan. De uttrycker att anknytningen är avgörande för barns lärande och utveckling, men att man inte får glömma bort barnens välmående och känslor. Dessa hänger ihop och kan inte vara utan varandra, barnet välmående och känslor är en del av anknytningen. Mår barnet inte bra i förskolan och inte har en trygg anknytning, så kan barnet ha svårt att både lära sig och utvecklas. Alla tre är även de legitimerade förskollärare. Lotta har varit förskollärare sedan två år tillbaka och har sju års erfarenhet inom verksamheten. Lisa har varit förskollärare i fyra och Nina har varit förskollärare i tolv år. Så här svara de:

”Utän trygghet och en trygg anknytning kan barnen bli osäkra på sig själva. Det kan bli svårt för dom att kontrollera eller veta sina känslor. Känna en inre oro och

vara rädda för att göra fel. Men tryggheten och trygg anknytning tycker jag gör så att barnen lär sig sina egna känslor och vilka behov de har” – Lotta

”Jag anser att en trygganknytning lägger grunden för att uppleva och lära sig. Det kan bli både svårt och sårbart för barnen att inte ha den tryggheten. Vilket kan bidra till oro hos barnen, vilket smittar av sig i deras utveckling och beteende” – Lisa

”Utan den trygg anknytningen kan de bli svårt för barnen att ta emot det vi erbjuder. Både inom utvecklingen och när vi erbjuder tröst eller känsla av säkerhet till barnen. Jag anser att den trygga anknytningen med barnen lägger en stor grund för framtiden och deras välmående” – Nina

Förskollärarna beskrev relationen mellan barnet och sig själva som ett starkt anknytningsförhållande, vilket kopplas till slutsatserna i Quan – McGimpseys, Kuczynskis och Brophys (2011) studie där förskollärarna ansåg sig ha en roll som en kompletterande anknytningsperson till barnet, där tankar om säkerhet och förtroende mellan barnet och pedagogen studerades. Studien visar att genom tvåvägsutbyte mellan pedagogen och barnet bidrog båda parterna till den trygga anknytningen. Resultatet visade på att detta tillvägagångssätt påverkade utvecklingen. Precis som Nina, Lotta och Lisa uttrycker har det visats i tidigare forskning att trygg anknytning, barns välmående och utveckling hänger samman och påverkar varandra. Dessutom kopplas denna uppfattning till de Askland och Sataoen (2014) beskriver, att pedagogens roll är av betydelse i samband med anknytning till barnet i förskolan.

Alla citaten av förskollärarna belyser uppfattningen om att anknytningen till pedagogen är viktig för barns upplevelse av trygghet. Nina uttryckte även att barnen under dagen har behov att komma till den pedagogen som den känner sig trygg med, där hon vidare beskrev att det kan handla om en kram eller sitta i knäet för att sedan gå in i barngruppen självständig. Detta kopplar jag till begreppet trygg anknytning och trygg bas, som Bowlby (2010) hävdar att barnen upplever en trygg bas där barnet kan komma till för påfyllning av kärlek, närhet, tröst och uppmärksamhet. Detta relaterar till anknytningsobjektet vilket är en person som barnet upplever som säker eller trygg. Vidare uttrycker sig både Hans och Nina att utan tryggheten testas barn inte nya saker, och de tar inte emot nya saker som erbjuds på förskolan. Ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv kan detta tolkas som att den trygga basen blir betydligt viktigare i situationer som dessa. Där förskollärarna försöker skapa den trygga basen för

barnet och vara stöttande i barnets behov för att kunna utvecklas framåt. I intervjuerna benämner förskollärarna orden närvarande, närhet, förståelse, lyhördhet och tillgänglig kopplat till strategier för att skapa en trygg anknytning till barnen. Vilket är de centrala begreppen inom just trygg anknytning och trygg bas för barnen. Dessa begrepp och strategier kopplas även detta till den proximala utvecklingszonen. Där barnet i början lär sig utvecklas tillsammans med sin trygga bas i förskolan. I anknytningsteoretiska perspektivet framstår denna person som den primära anknytningspersonen. Med hjälp av den primära anknytningspersonen är målet att barnet till sist ska kunna släppa taget och ha tryggheten att kunna utforska på egen hand.

5.2 Möjligheter och begränsningar i den trygga anknytningen

De intervjuade hade i denna fråga skilda åsikter och meningar. Några av dem anser att det är upp till en själv vilka möjligheter och begränsningar man sätter för sig själv och för gruppen. Men några av dem anser att begränsningarna som uppstår är att det läggs för lite vikt att ta upp detta ämne till diskussion. De saknar vägledning och stöttning både från varandra i arbetslaget och från andra pedagoger och förste förskollärare i verksamheten. De får känslan av att det "bara händer" att barnen skapar sig en trygg anknytning till någon av pedagogerna, men att möjligheterna finns att skapa denna sorts anknytning till barnen och att barnen skapat den till pedagogerna.

I studien kunde förskollärarna nämna flera olika möjligheter, men de nämnde inte så många svårigheter. Svårigheterna de nämnde var att det fanns brister i verksamheten gällande kunskapen och stöttnings till pedagogerna på förskolan, de ansåg att den trygga anknytningen var något som de jobbade med individuellt och inte tillsammans, samt att de var osäkra på om alla pedagoger hade kunskapen om anknytning.

Två av förskollärarna ansåg att det finns en hel del möjligheter ~~med~~ att jobba med trygg anknytning i verksamheten. Möjligheterna för dem var att man själv som pedagog måste utvecklas och skaffa sig kunskap kring ämnesområdet. Möjligheterna de nämnde var utifrån individnivå och vad de som individ själva gjorde för att både skapa möjligheter och ge barnen möjlighet för en trygg anknytning. Erik uttryckte sig om att möjligheterna är stora för

pedagogerna i förskolan utifrån att det handlar om hur mycket man själv erbjuder det till barnen.

”Möjligheterna för att ge en trygg anknytning i förskolan anser jag är stora och bra. Alla pedagogerna är öppna och välkomnande för barnen, och vi känner en stor glädje av att barnen vet vem dom vill och kan komma till när de känner behovet. Så på så sätt känns det som vi har lyckats med att ge en trygg anknytning. Begränsningen skulle jag vilja säga är att man som förskollärare inte får någon sort uppdatering kring området. Utan mycket hänger på en själv” – Erik

Även Lisa delade dessa tankar med Erik. Men hon diskuterade även om att barnet förlitar sig till en viss pedagog och att detta märks tydligt när barnet är i behov av denna person. Hon menade på att vissa barn kommer till sin trygga anknytningsperson när de behövs men att andra barn ständigt är hos sin trygga bas. Lisa började prata om att pedagoger kan ge barnet för stora möjligheter att knyta sig an till en viss person för att ge den trygga anknytningen. Men efter att detta sagts kommenterade hon direkt, om detta ens går. Hon problematiserad om en pedagog eller ett barn kan ges för stora möjligheter så att de skapar en ”dålig trygg anknytning”

”Jag ser inte riktigt begränsningar inom att ge en trygg anknytning. Varje barn hos oss knyter an till en pedagog. Pedagogerna här är öppna och välkomnande och tar emot de barn som vill komma. Givetvis knyter något barn bättre an till en pedagog än vad den gör till den andra. Vilket märks när barnet är i behov av denna person.” – Lisa

Både i Eriks och Lisas svar framkom det att pedagogerna är öppna för alla barnen och att de som kommer är mer än välkomna, och att den trygga anknytningen bara är till en person. Om barnen ser den pedagogen som trygg är det viktigt att man tillgodoser barnets behov. Det framkommer en att förskollärarnas syn på en trygg anknytning oftast bara är till en pedagog på avdelningen. Bilden som de ger relateras till begreppet anknytningshierarki. Brandtzaeg (2016) beskriver det som att barn i förskolan utvecklar en anknytningsrelation till den sekundära personen på förskolan, men däremot kan barnet rangordna anknytningspersoner. Även Askland och Sataoen (2014) menar på att barnen lätt kan rangordna de vuxna, där barnet går till den personen som står högst upp på listan och som bekräftar deras behov bäst. Några av de intervjuade förskollärarna nämnde även föräldrarna eller vårdnadshavarna i den trygga anknytningen och dess strategier. Detta kan man relatera till begreppet anknytningshierarkin.

Quan – McGimpseys, Kuczynskis och Brophys (2011) studie visar att pedagogerna på förskolan arbetade tillsammans med anknytningen och diskuterade om olika strategierna. Vilket resulterade i att pedagogerna hade lättare för att skapa en relation till barnen då de arbetade som en grupp. Både Hans och Nina uttrycker att de upplever att mycket hänger på en själv och att man i verksamheten inte bjuder in till diskussioner angående ämnet.

”Det hänger mycket på en själv hur man tänker och hanterar denna situation. Något som är väldigt tydligt är vikten av den trygg anknytningen i förskolan. Men att man som pedagog själv måste bjuda in till den. Här kan de handla en del om kunskapen i pedagogen kring detta” - Hans

”Begränsningarna kan vara att man som arbetslag i verksamheten inte pratar sig samman om anknytningen till barnen. Eller mer om alla pedagoger inte har förståelsen för vad anknytning är och varför den är så viktig. Jag känner att möjligheterna finns på alla sätt att ge en trygg anknytning till barnen. Men det hänger även på barnet själv också” - Nina

Engdahl och Ärlemalm – Hagser (2015) belyser vikten av förskolans kvalitet kopplat till att verksamheten och pedagogerna arbetar tillsammans med olika ämnen i förskolan. De menar att det är en styrka att arbeta kollektivt inom verksamheten. Dels för att man växer och blir starkare både som grupp och som individ, detta för att man utvecklas tillsammans och lär sig av varandra. Detta är även en bidragande orsak till att samarbetet triggat pedagogerna till att ständigt leta nya kunskaper om området och föra detta vidare. Det finns en del med det kollektiva som är gynnsamt för både verksamheten och individerna i den. Detta är därför något som ska tas upp med ansvarig i verksamheten, anser de intervjuade förskollärarna. För att både utveckla alla individer samt att känna att de får den stöttning och kunskap de behöver. Det tolkas som att förskollärarna i intervjun saknar detta i sin verksamhet och missar då även fördelarna med att jobba tillsammans.

”Begränsningen är väl okunskap om anknytning. Att de inte tänks på eller att man verkar ha kunskap eller erfarenhet om de. Men möjligheter tycker jag alltid finns. Man är där för barnet, vilket ska vara och är mottot i förskolan” - Lars

”Jag anser att begränsningarna är att man i verksamheten inte lägger så stor vikt på att ha en

diskussion kring ämnet med pedagoger från andra avdelningar. Att de lätt glöms bort som en del av förskolan och ett utbildningstillfälle. Men den trygga anknytningen till barnen glöms absolut inte bort, men man arbetar med det självständigt på något sätt” - Lotta

5.3 Strategier för att bygga en trygg anknytning

Även här är svaren ganska snarlika. Begrepp som ofta dyker upp är närvarande, förstå, tillgodose och samtala. Precis som Erik nämner i intervjun att barnen ska ha en trygg anknytningsperson dit de kan komma när barnet känner det behovet. Men däremot måste man även kolla på anknytningsbeteendet, det är viktigt att hitta en balans mellan dessa. Precis som Askland och Sataoen (2014) beskriver anknytningsbeteendet är det en balans mellan att utforska och att vara nära omsorgspersonen. I dessa situationer är det en stor skillnad på att vara knuten till någon pedagog och att vara beroende av en pedagog. Det kan vara lätt att se det som att barn har en trygg anknytning till pedagogen om barnet ständigt är kring den personen. Men egentligen är detta en otrygg anknytning där barnet inte har friheten att utforska, anknytningen blir beroende och barnet vågar inte släppa pedagogen. Vidare förklarar Erik sin strategi:

”Genom att vara närvarande för barnen. Vara på golvnivå så barnen får ögonkontakt. Samt både förstå och bekräfta barnens känslor. Att det är okej att bli glad när vi leker och de är okej att bli ledsen när pappa går. Även viktigt att verksamheten och hemmet har ett gott samarbete” - Erik

Erik beskriver även i intervjun att de är viktigt med föräldrasamverkan och att kunna samarbeta med vårdnadshavarna. Detta nämns både som hans strategi och i hur han skapar en trygg anknytning i verksamheten, men även här kan detta bli fel om man som pedagog inte är uppmärksam. Den trygga anknytningen kan ses på två olika sätt beroende på om barnet är i hemmet eller i verksamheten. Precis som Erik vidare nämner att man som pedagog måste förstå och se barnet riktiga behov.

Hans, Lotta och Lisa beskriver i intervjuerna att strategin handlar om att vara lyhörd, tillgänglig och öppen. Att vikten ligger i att skapa en relation till barnen ur olika perspektiv, de menar att man i strategin kan skapa relation i samtal, lek och att lägga fokuset på det enskilda barnet.

”Genom blickar samtal och närhet. På så sätt skapar jag en trygg relation.

Men även att ha en god föräldrasamverkan” – Lotta

”Strategin är att vara närvarande och välkomna barnen med öppna armar. De som vill komma de kommer. Jag tror även på att samtala mycket med barnen och allt möjligt” - Hans

”Jag tänker för att bygga den trygg anknytningen måste vi försöka förstå barnen, och de vi inte förstår måste vi fråga om. På så sätt visa barnen att vi finns här för dig nu, och mitt fokus ligger på dig nu för att hjälpa dig och förstå dig” - Lisa

I Quan – McGimpseys, Kuczynskis och Brophys (2011) studie antyder de att omsorg, lyhördhet och relationer har stor betydelse för barns trygghet. Vilket kopplas till strategier som bland annat Lotta, Hans och Lisa uttryckte att de använde sig av för att skapa trygghet. Vidare berättade förskollärarna i intervjun att de bemöter barnen med närhet, empati, öppenhet och kommunikation för att skapa anknytningen. Vilket relaterar till de Askland och Sataoen (2014) beskriver som en viktig del. De menar att närhet och lyhördhet inför barns behov är något som anses vara grundläggande inom anknytningsteorin. Dels för att skapa en trygg anknytning, dels för att skapa en relation med barnet. Detta är även enligt de intervjuade förskollärarna ett förhållningssätt för dem. Två av förskollärarna betonade även att en trygg anknytning har stor betydelse för barns mående och för att lära barnen om sina känslor.

”Dels genom närvarandet hos barnen, dels genom att bjuda in barnen till olika aktiviteter eller samtal med mig. Jag tror att de bygger upp en trygg anknytning och att de känner sig mer och mer trygga i mitt sällskap” - Nina

I intervjuerna pratade förskollärarna mycket om att skapa den trygga anknytningen och deras strategier för detta. De berättade om relationen till barnen och hur man får de att känna sig trygg med pedagogen, men det var ingen som nämnde andra faktorer. Faktorer som Hagström (2012) tar upp som viktiga faktorer för anknytningen är en miljö med tydlig struktur och med fasta rutiner kan vara en utgångspunkt för barns trygghet. Men att även det är viktigt med barns egen planering, att pedagogerna möjliggör lärandet för själv lärandet och för barnets eget bästa. Tolkningen av detta är att barn måste ha en trygg anknytningspunkt till en viss individ, men de måste även få en trygghet och en trygg anknytning till miljön de befinner sig i. Detta för att kunna möjliggöra lärandet för barnen men också för barnets nyfikenhet och utforskande. Hagström (2012) påpekar även att struktur och kontinuitet kan göra dagen förutsägbar för barnen vilket i sin tur ökar deras trygghetskänsla, men däremot kan man

koppla detta till förskollärarnas svar angående den trygga personen, dit barnen söker sig för påfyllning av närhet eller tröst, att om barnet skapar den trygga anknytningen till en viss pedagog, blir denna pedagog förutsägbar för barnet. Detta kan göra att barnet känner trygghet oberoende av miljön, så länge den pedagogen är med (Hagström 2012).

Lotta nämnde även att en god föräldrar samverkan är viktigt i strategin för en trygg anknytning. Samma gjorde Lars som uttryckte sig så här:

”Det är A och O att samtala med barnen vara närvarande och tillgodose deras individuella behov. Det är så jag har skapat en trygg anknytning, samt har samtal med vårdnadshavare för att ha större förståelse kring barnet och intresset” – Lars

Både Lotta och Lars menar att på så sätt komma närmre både vårdnadshavare och barnet för att både lättare och starkare kunna bygga upp anknytningen till barnet. Detta är något som Quan – McGimpseys, Kuczynskis och Brophys (2011) tar upp i sin studie, där de beskriver att förskollärarna i deras studie påpekar att det skapar trygghet och närhet till barnet genom att ta reda på saker om barnet innan de börjar förskolan. Eller att de under förskolan frågar föräldrarna om barnet för att komma barnen närmre. Brandtzaeg (2016) hänvisar till pedagoger som en sekundär anknytningsperson i barnens liv. Då vårdnadshavare är den primära anknytningspersonen. Vidare utvecklar Askland och Sataoen (2014) att pedagogerna är ersättningspersonen som ser till barnets behov och svarar på de. Därav är det rimligt och nyttigt att ha en kommunikation och relation till barnets hem för att få hjälp att skapa en bra och trygg anknytning som möjligt i verksamheten. Lotta uttryckte också i intervjun att de barnen som känner behov är mer än välkomna. Att pedagogerna på förskolan är öppna och vill skapa en relation med alla barnen, men att det kan finnas en del barn som gillar att hålla sig till sig själv. Hon förklarar vidare att i samverkan med föräldrarna kan detta dock bli en krock mellan hemmet och förskolan.

5.4 Sammanfattning av resultat och analys

I detta avsnitt ges en kort sammanfattning av resultatet från intervjuerna. Detta för att på ett strukturerat sätt visa på hur undersökningens resultat uppfyller studiens syfte.

Resultatet visade att förskollärarna anser att tillit, trygghet, närhet och relation är byggstenar för tryggheten till barnet. Dessutom uttrycker förskollärarna i intervjun en samsyn på att barns

anknytningsrelationer i förskolan en avgörande roll för deras framtida utveckling. De ansågs sig själva vara väl medvetna om sin viktiga roll till barnets välmående och utveckling. Precis som Bowlby (2010) påpekar att anknytning är lika stort som behovet av mat och sömn.

Några av förskollärarna tog upp att det var betydelsefullt att samarbeta med vårdnadshavare i arbetet med anknytning och relationer, och att de använder detta som en strategi. Precis som Brandtzaeg (2016) hävdar att pedagogerna i verksamheten är den sekundära anknytningspersonen. Så tolkas förskollärarnas svar i intervjun att de vill ha ett samarbete med barnens primära anknytningsperson för att på bästa möjliga sätt kunna bygga upp en trygg anknytning i förskolan också.

Alla förskollärare hade en samstämmig syn på begränsningarna i deras verksamheter, då de uttryckte att de saknade stöttning och utveckling inom ämnet av verksamheten. De påpekade även att de kände att det saknades kunskap kring anknytning kopplat till barnet bland vissa pedagoger, och att förskollärarna arbetade med det självständigt och inte i arbetslaget. De fick känslan om att detta just nu är ett ämne som bara ”flyter på” och man ansvarar själv för att bygga upp en anknytning och relation till barnen.

6. Diskussion

I detta kapitel diskuteras studiens resultat kopplat till tidigare forskning och teoretiska perspektiv. Här kommer även relationen mellan förskolan och hemmet att konkretiseras utifrån den trygga anknytningen till barnet kopplat till intervjuerna. Valet av metod kommer att analyseras utifrån både för- och nackdelar, och även fortsatt forskning kommer att tas upp.

6.1 Barns trygghet

Gällande förskollärarnas syn på betydelsen av barns anknytning till pedagogen, visade analysen att åsikterna var ganska lika. Två av de intervjuade förskollärarna tog även upp att tryggheten börjar i hemmet samt att man som strategi pratar med hemmet om barnet för att i sin tur kunna skapa en trygg anknytning till barnet. Broberg, Hagström och Broberg (2012) beskriver detta som att pedagogen är ersättaren inom anknytningsteorin. Där Broberg, Hagström och Broberg (2012) även påpekar att alla relationer bidrar till barns socioemotionella utveckling. I förskolan är pedagogerna ersättare för föräldrarna, där barnen skapar en hierarki till den person som svarar till barnets behov bäst, det är den som står högst i kurs när anknytningssystemet är påslaget. Förskollärarna i intervjuerna hade en gemensam syn på hur barnen påverkas av trygghet. Där menar på att trygghet är A och O för att barnen ska utvecklas och förstå sina känslor. Förskollärarna hänvisar även till anknytningssystemet och menar på, precis som Edfelt (2017), att när systemet är aktivt hos barnen är de inte tillgängliga för att lära sig eller utforska. Detta är något som man inte kan hindra barnen från att hamna i, då alla barn någon gång aktiverar anknytningssystemet och behöver skydd eller tröst.

6.2 Hemmet och förskolan

Lotta uttryckte i intervjun att dem barnen som vill komma till en när de har behovet av är mer än välkomna. Att pedagogerna på förskolan är öppna och vill skapa en relation med alla barnen. Att det kan finnas en del barn som gillar att hålla sig till sig själv. I detta fall kan det dock bli en krock mellan hemmet och förskolan menar Riddersporre och Bruce (2016). Detta blir en problematik i förskolan, både för barnen och förskollärare. Problematiken kopplat till samverkan med hemmet där förskollärarna inte är uppmärksamma kan ske på så sätt att barnen upplever olika sorters otrygganknytning i hemmet. Vilket kan leda till att barnen

upplever en otrygg undvikande anknytning. På så sätt kan förskollärarna i förskolan uppfatta barnet som att de klarar sig själv, då barnet skruvar ner sitt anknytningsbeteende.

Erik beskriver i intervjun att det är viktigt med föräldrasamverkan och att kunna samarbeta med vårdnadshavarna. Detta nämns både som hans strategi och i hur han skapar en trygg anknytning i verksamheten, men även här kan detta bli fel om man som pedagog inte är uppmärksam. Den trygga anknytningen kan ses på två olika sätt beroende på om barnet är i hemmet eller i verksamheten. Precis som Erik vidare nämner att man som pedagog måste förstå och se barnets riktiga behov. Detta kan kopplas till otrygg ambivalent anknytning. Även här kan de bli problematiskt för förskollärarna att se barnets behov och försöka skapa den trygga anknytningen. Här menar Riddersporre och Bruce (2016) att barnet i stället skruvar upp sitt anknytningsbeteende, just för att försäkra sig om anknytningspersonens hjälp. Barnen kan då upplevas som klängiga och bevakande fast allt är tungt, dessa barn är lätt att missförstå och beskrivs ibland som osjälvständiga. Krocken i förskolan kan då bli att man uppmuntrar dessa barn till ökad självständighet, i stället för närhet och tillförlitlig omsorg. Detta väcker även vidare frågor om hur man kan identifiera detta problem? Och hur man gör i verksamheten för att hantera detta? Samt vad vi gör för att de ska ses till barnets bästa? Dessa situationer kan bli problematiska i förskolan. Under intervjuerna påpekade två förskollärare att samarbetet med hemmet är avgörande när det kommer till den trygga anknytningen i förskolan. För att kunna få reda på barnets intresse samt hur det görs i hemmet när barnet blir upprörd osv. Hagström (2010) påpekar förskolans betydelse i sådana sammanhang, där förskolan ska vara ett kompletterande stöd för dessa barn. Men om det är anknytningssvårigheter i hemmet för barnet och det inte visar sig tydligt så ställer jag mig frågor som, hur identifierar man detta? Hur går man vidare och hur får man barnet till att få en trygg och sund anknytning i förskolan till både pedagoger och andra barn.

6.3 Begränsningar i arbete med anknytning

Den gemensamma åsikten bland de intervjuade förskollärarna var att begränsningarna ansågs vara att det läggs för lite vikt på att ta upp ämnet anknytning som en diskussion. Samt kände de att de saknade vägledning och stöttning från varandra i arbetslaget och från verksamheten. Att arbetet med anknytning till barnen ”bara händer” och det är något man jobbar med individuellt. Det blir en viss krock och problematik när det kommer till begränsningarna som förskollärarna känner. Precis som de säger är den trygga anknytningen avgörande för barnens

utveckling, både inom den inre utveckling och kunskapsutvecklingen samt barns välmående. Men hur kan detta ämne som är en så stor och viktig del för barnen i förskolan, diskuteras så lite om i verksamheten? Precis som Engdahl och Ärlemalm – Hagser (2015) belyser så är det en styrka att arbeta kollektivt inom verksamheten. Dels utvecklas man tillsammans i verksamheten, dels så kan man ta stöttning av varandra i olika situationer med barnen.

6.4 Möjligheter och strategier

Däremot ansåg förskollärarna att möjligheterna för att skapa en trygg anknytning till barnen var många. Det handlade om att vara öppen, välkomnande och tillgodose barnets behov, samt att vara närvarande, lyhörd och öppen. Dessa möjligheter var även förskollärarnas strategier för att skapa en trygg anknytning med barnen. Där det för förskollärarna handlade om att bemöta barnen med närhet, empati, öppenhet och kommunikation. Som tidigare nämnt, nämnde förskollärarna bara hur de känslomässigt bemöter barnen och bjuder in dem för att skapa en relation och en trygghet. Men de nämnde inga faktorer som Hagström (2012) tar upp som viktiga strategier för anknytningen. Faktorer som en miljö med tydlig struktur och med fasta rutiner kan vara en utgångspunkt för barns trygghet. Men att även det är viktigt med barns egen planering, att pedagogerna möjliggör lärandet för själv lärandet och för barnets eget bästa. Alla dessa faktorer spelar sin roll för barnens trygghet i förskolan, allt ifrån miljön till pedagogerna på avdelningen. Men däremot kan barnet känna sig trygg oberoende av vart de befinner sig, så länge den trygga anknytningen hos en pedagog finns så känner barnet sig trygg så länge den pedagogen är med.

En av förskollärarna ifrågasatte om man kunde ge barnet för stora möjligheter så att de skapar en ”dålig trygg anknytning”. Denna fråga är en igenkänningsbar problematik där jag gärna skulle vilja veta hur man arbetar vidare med detta problem. Om ett barn har sin trygghet i en pedagog och vägrar släppa denna pedagog? Barnen följer efter pedagogen hela dagarna och leker inte självständig eller med andra utan är bara så fäst vid pedagogen. Vad har man skapat för anknytning då? Är detta en problematik som hindrar barnet i sin utveckling? Hur arbetar man vidare för att få barnen att utveckla en trygghet i sig själv? Vilka strategier använder man?

6.5 Metoddiskussion

Jag ansåg att en kvalitativ forskningsmetod var passande för arbetet eftersom jag har tidigare erfarenhet av det samt att jag ville skapa större förståelse för hur förskollärarna tänker kring anknytning i förskolan. För att få ett bredare perspektiv på anknytning i förskolan valde jag intervjua flera personer. Därav fick jag en stor mängd empiri att arbeta med. Valet av semistrukturerad eller halv strukturerad intervju var ett val jag blev nöjd med, då detta gjorde att intervjun och samtalet med förskollärarna blev mer ledigt och det fanns utrymme för följdfrågor. I samtal med förskollärarna kom vi överens om att det var både okej och smidigare för båda parterna att träffas och genomföra intervjuerna. Det uppskattades att jag kom till deras arbetsplats på en tid som dom kunde. Detta medförde att det blev en mer bekväm intervju och jag kunde se deras reaktioner och kroppsspråk vilket även gjorde det lättare för mig att förstå och tolka. Däremot upplevde jag det som utmanande att lyssna på de inspelade materialet och transkribera alla intervjuerna. Detta för att de var många intervjuer att lyssna på då jag genomförde de individuellt och inte i grupp och för att intervjuerna vara olika långt tid. Det hade underlättat om det jag hade intervjuat färre personer, men däremot hade jag inte fått ett brett perspektiv på anknytningen i förskolan, vilket jag ville ha.

Däremot kan det ha funnits ett problemområde. Då jag känner till den ena förskolan bättre samt förskollärarna där. Detta kan omedvetet gjort att jag som undersökare tolkar svaren i intervjuerna utifrån den personliga kontakten jag har med verksamheten. Däremot kan inspelningen delvis ha förhindrat detta då jag i största del ha utgått från förskollärarnas exakta svar som citaten redogjorde.

Men förskollärarna uttryckte att det kändes behagligt att genomföra intervjuerna trots att de blev inspelade. Detta för att de kände mig eller visste vem jag var. Varje intervju gav mer trygghet och erfarenhet kring situationen. Viktigt att belysa är även att då studien endast är gjord på två förskolor och med sex förskollärare, så kan jag inte påstå att de genom resultatet kan dra en allmän slutsats.

6.6 Slutdiskussion

Syftet med studien har varit att undersöka vikten av anknytning i förskolan. Där fokuset har varit på förskollärarna betydelse för barnens trygga anknytning i förskolan. Som tidigare nämnts har det belysts att läroplanen för förskolan fokuserar på begrepp som "lärandet" men

inte begreppet ”anknytning”. Detta gör att jag ställer mig kritiskt till den delen av läroplanen då den tidigare forskningen som redogjorts hänvisar till vikten av att trygghet och omsorg är grunden för barnets utveckling och lärande. Vilket är gynnsamt av de känslomässiga relationerna mellan barnet och pedagogen. Ordet anknytning finns alltså inte med i läroplanen men däremot finns det med i andra ordalag, vilket kräver en del tolkning från läsarens sida.

Förskollärarna i intervjun är medvetna om deras betydelse för barnens trygga anknytning vilket kopplas till deras välmående, lärande och utveckling. De påpekar även att samarbetet med barnets hem påverkar deras strategier och hur de skapar en relation till barnet. Med detta är det även viktigt att pedagogerna är uppmärksamma på barnets anknytning i hemmet kontra hur den byggs upp i verksamheten. Det kan som tidigare nämnts finnas problematik i anknytningen i hemmet mot barnet, som kan krocka med verksamhetens sätt att både skapa och bibehålla den trygga anknytningen till barnet. Där pedagogerna måste se till barnets behov och att alla barn har olika behov som pedagogen måste se och bekräfta.

Vidare lyfter förskollärarna att relation, lyhördhet, öppenhet och tillgodose barnens behov är faktorer som är betydelsefull och påverkar barnet i det fortsatta utforskandet och utvecklingen i verksamheten. Hagström (2010) studie påpeka att detta är viktiga faktorer för att under en längre tid få den trygga relationen mellan barnet och pedagogen samt för att den ska kunna utvecklas.

6.7 Fortsatt forskning

Denna studie har belyst vikten av anknytning i förskolan samt hur viktig och stor påverkan den har på det enskilda barnet. Den har även belyst olika anknytningsteoretiska perspektiv och satts i kontext med tidigare forskning. Den trygga anknytningen för barnet i förskolan är avgörande för barnets vidare utveckling och lärande, men även till det emotionella perspektivet, som barns välmående och att lära sig om sig själva och sina känslor. Trygghet i förskolan är ett stort område och ämne. Anknytning är en viktig aspekt i förskolan, en annan viktig faktor i förskolan för trygghetsskapande är även miljön som vi tidigare gick in lite på. Detta är något som även hade varit intressant att gå på djupet med och studera närmre. Aspekter som förskolans inomhus – och utomhusmiljö, tillgängligheten, materialet och dess placeringar, samt vad som erbjuds och varför. Kopplat till intervjusvaren jag fick, hade jag även tyckt de varit intressant att studera hur verksamheterna runt om gör för att underhålla

arbetet med trygg anknytning. Men även att forska kring problematiken om anknytningen i hemmet kontra förskolan och dess samband. I min studie förs det en kort diskussion om detta, då det var relevant till förskollärarnas svar samt studien. Men däremot hade varit intressant att forska vidare kring anknytningen i hemmet kopplat till verksamheten och gå mer in på djupet.

7. Källhänvisning

Alvehus, Johan (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. Upplaga 2
Stockholm: Liber

Askland, Leif & Sataoen, Svein Ole (2014). *Utvecklingspsykologiska perspektiv på barns
uppväxt*. 2., [rev.] uppl. Stockholm: Liber

Brandtzaeg, Ida, Torsteinson, Stig & Qiestad, Guro. (2016) *Se barnet inifrån- att arbeta med
anknytning i förskolan*. Stockholm: Natur & Kultur

Broberg, Malin, Hagström, Birthe & Broberg, Anders (2012). *Anknytning i förskolan: vikten
av trygghet för lek och lärande*. 1. uppl. Stockholm: Natur & Kultur

Bowlby, J. (2010). *En trygg bas – kliniska tillämpningar av anknytningsteorin* (2:a uppl.)
Stockholm: Natur och kultur.

Bruce, Barbro & Riddersporre, Bim (2012). *Kärnämnen i förskolan: nycklar till livslångt
lärande*. 1. utg. Stockholm: Natur & Kultur

Dimenäs, Jörgen (2020). *Vetenskap och beprövad erfarenhet: forskningsmetodik för
förskolläraryrket och lärarprofessionen*. Första upplagan Stockholm: Liber

Edfelt, David (2017). *Hjärna i förskolan: vägen till barns lärande och utveckling*. Första
upplagan Stockholm: Gothia Fortbildning

Edfelt, David (2019). *Utmaningar i förskolan: att förebygga problemskapande beteenden*.
Andra upplagan Stockholm: Gothia Fortbildning

Engdahl, Ingrid & Ärlemalm-Hagsér, Eva (red.) (2015). *Att bli förskollärare: mångfacetterad
komplexitet*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. (2002).
Stockholm: Vetenskapsrådet

Hagström, Birthe (2010). *Kompletterande anknytningsperson på förskola*. Diss. Lund: Lunds
universitet

Halldén, Gunilla (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm:
Carlsson

Lindqvist, Gunilla (red.) (1999). *Vygotskij och skolan: texter ur Lev Vygotskijs Pedagogisk
psykologi kommenterade som historia och aktualitet*. Lund: Studentlitteratur

Läroplan för förskolan, Lpfö 18 (elektronisk resurs). (2018) Skolverket. (sidan: 6)

<https://www.skolverket.se/publikationsserier/styrdokument/2018/laroplan-for-forskolan-lpfo-18?id=4001>

Riddersporre, Bim & Bruce, Barbro (red.) (2016). *Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur

Quan-McGimpsey, S., Kuczynski, L. & Brophy, K. (2011). *Early education teachers conceptualizations and strategies for managing closeness in child care: The personal domain*. *Journal of Early Childhood Research*

Bilaga:

Hej!

Jag, Sandra Av Ekenstam går förskolläraryrket på Malmö Universitet och kommer ta examen år 2022. Nu under hösten kommer jag skriva mitt examensarbete. Jag har då valt att undersöka förskollärares erfarenheter och tankar kring anknytning i förskolan.

Jag har valt att utgå ifrån metoden med att intervjua förskollärare. Intervjuerna kommer att spelas in via ljudinspelning, däremot kommer jag inte använda mig av deras namn, kön, ålder eller arbetsplats i examensarbetet eller i min transkribering av materialet. Då det inte är relevant för studien, men även för att följa Vetenskapsrådets riktlinjer kring sekretess.

Varför jag har valt att studera detta område är för att de inom viss forskning visat på att det är viktigt att tillgodose en god anknytning i tidig ålder, och att de viktigaste anknytningsrelationerna skapas under barnets första år i livet. Detta har även varit en stor del i själva utbildningen som jag gått och där av även fångat mitt intresse. Där av känns det relevant att studera och lyfta pedagogers tankar och strategier kring just anknytning i förskolan.

Frågeställningar som jag kommer att utgå ifrån:

- Vilka begränsningar/svårigheter anser förskollärare sig ha för att ge en trygg anknytning i förskolan?
- Vilka strategier har förskolläraren för att bygg upp en trygg anknytning?
- Vilka samband och kopplingar mellan lärande och otrygg anknytning har förskollärare observerat och upplevt i verksamheten?

I intervjun kommer jag att utgå från följande frågor. Vill även här lämna öppet för följdfrågor och vidare diskussioner under samtalets gång.

- Vad är anknytning för dig?
- Vad står en trygg anknytning för enligt dig?
- Hur gör du för att aktivt arbeta med anknytning i verksamheten?

- Vilka möjligheter samt begränsningar upplever du dig ha i ditt arbete kopplat till anknytning?
- Vilka strategier använder du av i ert arbete kring anknytning.
- Vilka samband finns det mellan omsorg och lärande enligt dig?
- Hur tror du att trygghet respektive otrygghet påverkar barns välmående, utveckling och lärande?

Vid frågor får ni gärna kontakta mig via mail: sandraekenstam@ownit.nu

Mvh Sandra Av Ekenstam 😊